ANUL III—No. 745 — EDIȚIA A TREIA — Vineri 10 Ianuarie 1897

# LUMEA NOUĂ

ABONAMENTE
UN NUMĂR 5 BANI

ORGAN ZILNIC AL SOCIAL-DEMOCRAȚIEI ROMÎNE

ANUNCIURI

REDACȚIA
BUCUREȘTI. STRADA DOAMNEI, No. 7. CASA APPEL

SUB DIRECȚIA CONSILIULUI GENERAL AL PARTIDULUI

ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI. STRADA DOAMNEI, No. 7. CASA APPEL

# RUSIA SI VOTUL UNIVERSAL

## CRIMELE CAPITALISMULUI. — SITUATIA LA C. F. R.

## RUSIA ȘI VOTUL UNIVERSAL

Cînd în urma uneĭ loviturĭ ce i-aĭ dat, dușmanul țipă, urlă de durere și începe a aiura, să fiĭ sigur că l'aĭ nemerit și să urmezĭ maĭ departe pe aceeașĭ cale, sigur fiind că eștĭ pe cale bună.

Cînd am reușit să ajungem zilele acestea să vedem în țara romînească întrunirĭ numeroase, pline de entusiasm și alcătuite din cetățenĭ, carĭ aŭ priceput că nu maĭ merge cu șarlatania ce se numește legea celor treĭ colegiĭ; cînd cele patru întrunirĭ de la Bucureștĭ, Brăila, Galațĭ și Ploeștĭ, aŭ dat dovadă că țara e contra acesteĭ nepatriotice și nesocotite legĭ, putem să fim încredințațĭ că fără întîrziere vom scula țara, că fără întîrziere țara va fi cu noĭ.

Dar victoria noastră ar fi fost fără șic, ne-ar fi lipsit plăcerea de a vedea pe dușmanĭ turbînd de necaz. Nu ajunge luptătorilor să vază aprigia la luptă a tovarășilor de ideĭ, nu-ĭ sînt îndestulătoare aplauzele furtunoase, ovațiile înspăimîntătoare, se poate zice, ce un Morțun saŭ un Dobrescu-Prahova provoacă—ne trebue și zvîrcolirile neputincioase, ne trebue atacurile de turbare ale dușmanilor pentru a fi deplin convinșĭ că sîntem pe calea cea bună și că izbînda noastră e apropiată.

Furia conservatorilor și a diplomațieĭ ruseștĭ ne dovedește maĭ mult de cît orĭ-ce, că am pus degetul pe rană, că am descoperit locul neacoperit de platoșă, locul unde sabia noastră ascuțită poate să se împlînte și să pătrundă cu vîrfu-ĭ dătător de moarte pînă în inima neagră a reacțiuneĭ ciocoieștĭ și muscăleștĭ.

Un ministru conservator mazilit ne-a făcut cinstea de a ne zugrăvi prin *Standard* ca vîndușĭ Rusieĭ, căcĭ vroim votul universal, prin care am avea de gînd să răsturnăm și dinastia de astă-zĭ.

Răsturnarea dinastieĭ de a-zĭ e visul de multă vreme dezmierdat de Rusiea, care a fost gata în tot-de-a-una de a se servi de orĭ-ce opoziție pentru a vedea dinastia germană alungată din Romînia. Sînt chiar orĭ-cuĭ cunoscuțĭ candidațiĭ Rusieĭ atît pentru Moldova cît și pentru Muntenia.

Nu vom tăgădui. In cursul timpuluĭ, dacă dinastia aceasta s'ar dovedi uneltă prea credincioasă a claselor bogate, decĭ domnitoare, nu tăgăduim că s'ar putea să ne gîndim la înlăturarea eĭ și la întemeierea republiceĭ, dar asta pe cale legală, prin schimbarea Constituțieĭ și cînd am fi sigurĭ că republica nu va fi a d-lor Lahovary & Filipescu, ci a poporuluĭ muncitor, cînd vom putea avea republica socială.

Credem însă că dinastia aceasta, și în deosebĭ regele Carol I-iŭ, nu va uita că-și are începutul tot în votul universal și că de la purtarea eĭ față cu marile reforme neapărat trebuitoare claselor muncitoare va atîrna și purtarea noastră.

Prin urmare să ne dăm toată silința pentru a grăbi realizarea votuluĭ universal, care împreună cu înarmarea națiuneĭ, e singur în stare a ne face stîncă neînvinsă, cetatea civilizațieĭ înpotriva urmașilor hanilor tătăreștĭ, carĭ domnesc astăzĭ spre rușinea Europeĭ și a civilizațieĭ, la Petersburg:

Votul Universal și Națiunea înarmată, va face din cele șease milioane și jumătate de locuitorĭ aĭ Romînieĭ, apărătorĭ devotațĭ aĭ neatîrnăreĭ țăreĭ în care s'ar simți și ar fi cetățenĭ, în mîna cărora ar sta să fie fericițĭ saŭ nu. Cînd vom avea votul universal e ușor de înțeles că își vor zice țăraniĭ și muncitoriĭ: «Dezrobirea noastră, ajungerea claseĭ noastre la puterea ce i se cuvine, în cîrmuirea țăreĭ, e în mîinele noastre. Dacă muncitorimea în majoritate, va fi încă neluminată, va vota pentru aceĭ în al căror jug lîncezește nu avem nicĭ un drept a ne plînge. Să ne strîngem cu tărie brîul, să ne înnarmăm și cu maĭ mare sîrguință la luptă, să nu obosim pînă ce nu vom alunga ideile moștenite din vremea robieĭ, pînă ce nu le vom zmulge cu cele maĭ din adînc ale lor rădăcinĭ, din capetile și inimile celor destul de nenorocițĭ pentru a voi robia de bună voie»!

Avînd asemenea drept de-a hotărî cîrmuirea țăreĭ, nu va putea nicĭ măcar în aĭurările nebunieĭ, să-ĭ treacă muncitoruluĭ de la sate, saŭ de la orașe, ideea nebună, de a-șĭ căuta fericirea și libertatea în țara muscălească, în țara cnutuluĭ, spînzurătorilor și foameteĭ.

**I. Nădejde**

**IUBIRE DE TARA.** — Maĭ serios și maĭ neliniștitor ca orĭ-cînd sosesc veștĭ prevestitoare de maĭ și grave evenimente.

Uriașele împărățiĭ ale bătrîneĭ Europe, amenințate în lăuntru de mișcările democratice și proletare, simt că nu-șĭ maĭ pot menține, măcar vremelnic, alcătuirea despotică saŭ oligarchică, de cît potolind un moment profundele nemulțumirĭ naționale prin noĭ cucerirĭ.

Sclavia țărilor micĭ va trebui să prelungească domnia tiraniilor despotice și oligarchice din Europa: și micile țărĭ asupra cărora staŭ ațintițĭ ochiĭ lacomĭ, sînt acele din frumoasa vale a Carpaților.

Nicĭ odată n'ar fi trebuit poate să se simtă romîniĭ maĭ romînĭ ca astă-zĭ.

Iar în jur de noĭ, se aude zîngănit de arme, în cancelaria de la St. Petersburg se convoacă ambasadoriĭ moscovițĭ din Constantinopole, Sofia și Bucureștĭ, pentru a ține sfat asupra «chestiuneĭ orientale» — și iată-ne, la finele unuĭ veac, în care am crezut a ne fi asigurat pămîntul țăreĭ și pus la adăpost naționalitatea — iată-ne amenințațĭ, cum poate nicĭ cînd am fost.

Se apropie grele vremurĭ pentru țara romînească și pămîntul eĭ are nevoe de toată dragostea fiilor luĭ.

Fie ca stăpînitoriĭ din țară să nu se opue cu o îndărătnicie zmintită marilor reforme, carĭ trebue să semene noŭ avînt în inemĭ și să întărească brațele acelor ce, ca tot-d'a-una, la vremurĭ grele, vor trebui să salveze patria. —T

## NOUI NEMULTUMIRI

Mișcarea funcționarilor nedreptățițĭ de la C. F. R. e la ordinea zileĭ și nu se știe dacă va lua sfîrșit așa de curînd. Această mișcare a fost izvorîtă din adîncĭ nedreptățĭ și nemulțumirĭ pe carĭ le am descris pe rînd în ziarul nostru.

De abia s'a început agitația aceasta și alte nedreptățĭ și nemulțumirĭ se arată la orizont, în corpul telegrafo-postal.

In adevăr, la direcția telegrafelor și poștelor se petrec aproape aceleașĭ lucrurĭ ca și la C. F. R. Același favoritism, aceleașĭ călcărĭ ale legeĭ de organizare și ale regulamentuluĭ de aplicare a acesteĭ legĭ, aproape aceeașĭ stare de anarhie, domnesc și aice. Am arătat în numerile trecute o serie de călcărĭ de legĭ și vom continua arătînd și alte neregularitățĭ. Nu maĭ vorbim de modul cum sînt plătițĭ și tratațĭ funcționariĭ ceĭ maĭ micĭ, factoriĭ telegrafo-postalĭ. Aceștia, ca și funcționariĭ ceĭ maĭ micĭ de la C. F. R. n'aŭ încă destulă încredere într'înșiĭ spre a se mișca, de și pe spatele lor maĭ ales apasă tot soiul de nedreptățĭ. E vorba de aceia carĭ vin imediat după aceștia, de funcționariĭ maĭ mult saŭ maĭ puțin mijlociĭ, carĭ se agită și își cer drepturile, carĭ, prin favorurĭ și protecțiĭ, le sînt călcate în picioare de ceĭ de sus.

Putem prevedea decĭ că, dacă această stare de lucrurĭ va maĭ dura, vom avea și în instituțiunea telegrafo-poștală o mișcare la fel cu aceea de la C. F. R. — Deja nemulțumirile sînt prea marĭ și nu vor întîrzia de a se arăta.

**Neagoe**

## SITUAȚIA LA C. F. R.

**Zi cu zi situația la C. F. R. se agravează.**

**Chestiunea pusă prin memoriul funcționarilor a degenerat în animozitățĭ personale — de carĭ se fac vinovațĭ atît ceĭ de la direcție cît și uniĭ funcționarĭ—și aceasta nu poate de cît întuneca și întîrzia o soluțiune dreaptă.**

**Chestiunea trebue să rămînă întreagă și rezolvirea eĭ cade cu totul în sarcina parlamentuluĭ.**

**Răŭ a procedat direcția și personalul superior, amestecîndu-se într'o chestiune, care e de domeniul parlamentar și greșițĭ sînt aceĭ dintre funcționarĭ, carĭ văd în îndepărtarea cîtor-va persoane din capul direcțieĭ o îmbunătățire a stăreĭ lor.**

**E cazul să zicem aci: schimbarea domnilor, bucuria nebunilor.**

**Să oprească dar d. ministru al lucrărilor publice provocările de sus; să nu bage în seamă funcționariĭ lătrăturile veninoase ale preseĭ ciocoieștĭ — și să se facă din toate părțile sforțărĭ ca parlamentul să se grăbească a da o soluțiune satisfăcătoare.**

## DEMOCRAȚIA IN VACANȚA

*Vacanța parlamentară a fost bine întrebuințată de democrațĭ și socialiștĭ — și intrăm în 1897 cu frumoase speranțe pentru marea reformă a sufragiuluĭ universal!*

*Intr'un interval de cincĭ-spre-zece zile și cu toate serbătorile, s'aŭ ținut patru întrunirĭ: în București, în Brăila, în Galațĭ și în Ploieștĭ!*

*Dar agențiĭ și prefecțiĭ respectivĭ aŭ obiceiŭ să relateze exact asupra celor ce se petrec atuncĭ, la ministerul de interne trebuie să se fi aflat și numărul cetățenilor carĭ aŭ venit la aceste întrunirĭ și modul cum aŭ primit eĭ ideea sufragiuluĭ universal.*

*E destul să spunem că la Galațĭ s'a și fixat o candidatură a sufragiuluĭ universal pentru alegerea unuĭ deputat la colegiul II, în ziua de 14 c. pentru a se vedea cît avînt a luat în țara aceasta reformă susținută în cameră de 39 deputațĭ, între carĭ însușĭ președintele Adunăreĭ onor. d. Dim. Giani a votat'o.*

*Și întrunirile vor urma: la Iașĭ, la Roman, Botoșanĭ, Bacăŭ, Piatra-N., etc. etc. — pînă în primăvară — cînd vor reîncepe d'a-capo tot maĭ numeroase și maĭ entusiaste.*

*Vacanța de Paștĭ ne va aduce de sigur una din manifestațiile cele maĭ grandioase pentru marea reformă a sufragiuluĭ universal.*

*Sus inimile — și înnaite!*

**Silex.**

## CRIMELE CAPITALISMULUI

**Holera la Plymouth. — Roux și serul contra ciumeĭ.— Actualul președinte și molima.**

Lăcomia capitaliștilor englejĭ, a avut pînă acuma ca urmare aducerea holereĭ la Plymouth cu vaporul «Nubia». In zadar aŭ vroit doctoriĭ de la carantina din Suez să oprească vaporul în carantină; holera a fost adusă în Londra, în cartierul docurilor, la Wittechapel, și mîine va fi poate la Anvers, Hamburg, Calais. Și nicĭ nu e sigur că e holeră și nu ciumă. Doctoriĭ de la Suez aŭ declarat că boala de pe «Nubia» era ciumă, nu holeră!

Capitaliștiĭ franceji, mînațĭ de-acelea-șĭ interese neomenoase staŭ la îndoială, nu cutează a lua măsurĭ contra comerțuluĭ și călătorilor din Anglia.

**Dr. Roux și serul contra ciumeĭ**

Ziarele franceze ne daŭ știrea că doctorul care a născocit odată cu Behring, și tot cu acela-șĭ succes, serul contra difterieĭ, a început a immuniza caĭ contra ciumeĭ (nu contra holereĭ, notațĭ contrazicerea!) maĭ mulțĭ caĭ, pentru ca să poată apoĭ cu serul lor să altoească saŭ să tămăduească de ciumă.

Foarte bine pentru d. dr. Roux, dar doctorul Babeș de la noĭ ce face? Poate s'ar cădea în schimbul jertfelor ce face statul cu institutul de bacteorologie să se facă tot ce e cu putință pentru a ne înzestra și cu această armă de luptă contra ciumeĭ. Tot o dată, cum bine zic ziarele franceze, să se iea măsurĭ aspre contra vaselor de comerț saŭ de războiŭ, carĭ pot să ne aducă molima.

D-rul Brouardel la Paris, d-rul Leyden la Berlin, doctoriĭ rușĭ, s'aŭ rostit cu toțiĭ pentru măsurĭ de apărare contra ciumeĭ. Carantina turcească și cinstea englezească sînt prețuite după merit de oameniĭ serioșĭ adică nu li se dă nicĭ o crezare.

**Actualul președinte și molima**

Nu de la președintele Faure se pot aștepta în Franța măsurĭ serioase, de oare ce și acesta cunoaște un singur ideal, se închină la un singur D-zeŭ, la ban. Faure ca și toțĭ armatoriĭ de la Havre s'a împotrivit la 1888 măsurilor higienice și era vorbă și atuncĭ tot de ciumă. Aŭ căutat să întrebuințeze toate șarlătăniile ca să scape de carantină. Maĭ furios era Faure în contra numireĭ de doctorĭ aĭ statuluĭ pe fiecare vas de comerț cu îndatorire de a constata starea sanitară și-a raporta pe dată consiliuluĭ medical superior pentru luarea de măsurĭ.

Cum se vede burghezimea își arată arama infamă și dușmană omenireĭ cu orĭ ce ocazie, în pace ca și în războĭ, pe vremĭ n bîntuite de molime, ca și pe vremĭ de holeră, ciumă. Credința că aurul îĭ apără pe dînșiĭ de primejdie îĭ face să fie cu desăvîrșire nepăsătorĭ de milioanele de jertfe ce boalele seceră în mulțimea muncitoare.

**Virtus.**

## LUCRATORII DE LA C. F. R.

**Mișcarea funcționarilor inferiorĭ. «Epoca» și lucrătoriĭ C. F. R. Lucrătoriĭ C. F. R.**

*Pentru îmbunătățirea stăreĭ lor materiale și morale, funcționariĭ inferiorĭ de la C. F. duc o energică luptă, care durează de cîte-va lunĭ, fără ca să fi dat un rezultat pipăit. La un moment dat, după declarațiile d-luĭ Porumbaru la Cameră și Senat, se credea că agitațiunile se vor liniști; dar măsura luată de consiliul de administrațiune al căilor ferate — probabil nu fără știrea și aprobarea d-luĭ Saligny — măsură care, în contra dorințeĭ exprese a Cameređ, dispunea ca să nu se împărțească funcționarilor inferiorĭ cele 300,000 leĭ gratificațiĭ, a iritat foarte mult spiritele și a avut darul de a întărîta pe funcționarĭ la luptă.*

**«Epoca» și lucrătoriĭ C. F. R.**

*Am apărat și vom apăra dreptele cererĭ ale funcționarilor inferiorĭ, le-am apărat cu toată energia și cu tot devotamentul, dictate nouă de principiile înalte de carĭ ne conducem. Dar însă-șĭ aceste principiĭ ne impun, ca să nu uităm, să nu neglijăm, o întreagă pătură de nedreptățițĭ, carĭ se află și eĭ în serviciul C. F., carĭ suferă și eĭ, poate maĭ mult încă de cît funcționariĭ inferiorĭ.*

*Vorbim de* lucrătoriĭ *C. F. R. Plătițĭ mizerabil, muncind fără limită, adese orĭ săptămînĭ, ba chiar lunĭ întregĭ, fără de o pauză maĭ lungă de cît 2 saŭ 3 ceasurĭ, — aceștĭ nenorocițĭ merită cu drept cuvînt epitetul de robĭ aĭ căilor ferate.*

*Și asupra acestor nenorocițĭ, «distrugătoriĭ științeĭ» de la* Epoca, *își revarsă balele lor. După ce aŭ terfelit pe funcționariĭ inferiorĭ, după ce aŭ căutat zadarnic să asmuțe guvernul împotriva acestora, fiind-că aŭ început o mișcare absolut legală și demnă, dorniciĭ de budget de la* Epoca, *aŭ început a unelti în mod mișelesc în contra lucrătorilor de la căile ferate.*

**Lucrătoriĭ de la C. F. R.**

*In numărul de erĭ,* Epoca *insinuă lucrătorilor de la C. F. două lucrurĭ: 1/ că aŭ vroit să facă o mișcare împotriva «răsculaților» funcționarĭ inferiorĭ, 2/ că aŭ hotărît să se pue la primă-vară în grevă.*

*Prima insinuare are de scop, după cum e ușor de înțeles, lărgirea prăpastieĭ ce domnește între funcționariĭ inferiorĭ și lucrătoriĭ căilor ferate, pentru ca apoĭ ciocoiĭ să se poată folosi cînd de uniĭ, cînd de alțiĭ, pentru sugrumarea uneĭ mișcărĭ sănătoase; a doua insinuare are de scop, uzurparea actualuluĭ guvern, care s'ar fi dovedit atît de incapabil, în cît pînă și lucrătoriĭ C. F. îndrăznesc a cere condițiunĭ de traiŭ maĭ bune.*

*La întîia insinuare vom răspunde, că nu cunoaștem nemic despre o contra-mișcare a lucrătorilor, de și ni s'a afirmat că nu trăesc tocmaĭ bine cu funcționariĭ inferiorĭ. Credem că această neînțelegere ar dispărea însă, imediat ce ambele categoriĭ de salariațĭ aĭ C. F. R. s'ar lumina maĭ cu dinadinsul asupra intereselor lor.*

*La a doua insinuare, trebue să spunem că, pentru ca lucrătoriĭ C. F. să hotărască încetarea lucruluĭ, ar trebui să aibă o puternică organizație, despre existența căreia n'a pătruns nemic pînă astă-zĭ în public. Dacă această organizație ar exista însă, lucrătoriĭ ar putea cere și obține îmbunătățirĭ numaĭ printr'însa, poate chiar fără a se pune în grevă. Facă lucrătoriĭ C. F. ca minciuna despre organizația lor, colportată de* Epoca, *să devie adevăr, realitate.*

*Nimenĭ nu poate contesta lucrătorilor de la C. F. R. dreptul de a cere și eĭ salariĭ maĭ bune și muncă maĭ puțină.*

**Wassa**

## MONOPOLUL RAFINAR. ZAHARULUI

Grupul socialist din camera franceză a propus discuțieĭ camereĭ un proect de lege, prin care toate fabricile și instalațiile de rafinărie devin proprietate a statuluĭ.

Două sînt punctele principale pe care își întemeiază grupul socialist, acest proiect. Pe de o parte, prin votarea legeĭ, toate crizele izvorîte din concurența diverșilor patronĭ, precum și toate urmările acestor crize, maĭ ales cu privire la starea lucrătorilor vor înceta. Statul fiind stăpîn va putea regula producția după date statistice, așa că nicĭ o dată nu va maĭ fi teamă de supraproducție.

Pe de altă parte, exploatarea muncitorilor agricolĭ și industrialĭ din această meserie, exploatare care devine din ce în ce maĭ accentuată cu progresul industrieĭ zaharuluĭ, va putea fi micșorată prin legĭ, pe carĭ statul le va putea aplica fără teamă de pierdere.

Afară de aceste două avantaje se maĭ adaogă și cîștigul consumatorilor, carĭ vor putea avea zahăr mult maĭ eften și de maĭ bună calitate, de cît pînă acum.

Dar să intrăm în expunerea proiectuluĭ de lege.

De la 15 Martie viitor statul să-șĭ ia asupra-șĭ industria rafinărieĭ zaharuluĭ. Pentru acest scop va pune stăpînire pe toate stabilimentele și instalațiile de rafinărie. Statul va numi experțĭ care să socotească prețurile pe care statul va plăti *prorietarilor de stabilimente.*

Din momentul ce industria rafinărieĭ zaharuluĭ devine proprietatea statutuĭ orĭ-ce impozit asupra zahăruluĭ să fie desființat. Fabricanțiĭ de zahăr brut aŭ îndatorirea de a nu vinde produsele fabricelor de cît numaĭ statuluĭ, care singur poate pune în consumație zahar, fie brut, fie rafinat.

Atît fabricanțiĭ față de cultivatorĭ cît și aceștia față de muncitoriĭ agricolĭ, sunt obligațĭ sub pedeapsă de imediată expropriere de a păstra condițiile impuse de lege. Aceste condițiĭ privesc fixarea unuĭ minimum de prețurĭ și salariĭ și sunt următoarele:

Pentru determinarea prețurilor sfeclilor și trestiilor de zahăr proprietariĭ exploatatorĭ și fermieriĭ vor alege prin scrutin secret cîte un delegat pentru fie-care canton. Aceștĭ delegațĭ se vor reuni odată pe an și vor face un raport detailat asupra condițiilor de cultură și asupra prețurilor cu carĭ le convine să vîndă, pe care îl vor înainta ministeruluĭ de agricultură, comerț și finanțe. Pe de altă parte profesoriĭ de agricultură din fie-care regiune și membriĭ institutuluĭ agronomic aleșĭ de colegiĭ lor se vor reuni și eĭ într'un comitet și vor face și eĭ un raport tot în acest sens pe care îl vor înainta ministruluĭ de finanțe. Bazațĭ pe aceste două rapoarte miniștriĭ de finance, industrie și comerciŭ, se vor reuni și vor fixa seria prețurilor după calitățile produselor. Aceste prețurĭ vor fi supuse aprobăriĭ parlamentuluĭ.

Tot un asemenea sistem se propune pentru fixarea unuĭ minimium de prețurĭ cu privire la lucrătoriĭ industrialĭ și agricolĭ din această meserie. Lucrătoriĭ aleg delegațĭ carĭ se întrunesc și formează un raport în care după enumărarea trabuințelor lor fixează și prețurile. Acest raport se trimete miniștrilor respectivĭ. In acelaș timp un comitet format din inspectoriĭ munceĭ și din membriĭ consiliuluĭ superior al munceĭ, aleșĭ de colegiĭ lor, formează un alt raport. Miniștriĭ pe baza acestor rapoarte fixează prețurile și parlamentul le discută.

Orĭ ce patron, care se va dovedi că persecută în vre-un mod pe vre unul din lucrătoriĭ delegațĭ din fabrica sa, va fi pedepsit și lucrătorul reintegrat în postul săŭ. In discuția parlamentuluĭ cu privire la fixarea prețurilor și la alte cerințĭ din partea muncitorilor, trimișiĭ muncitorilor vor trebui să fie ascultațĭ.

Statul singur are dreptul de export. Cu privire la prețurile cu carĭ zaharul va fi pus în vînzare se stabilește următoarele: pe cîtă vreme impozitele rămîn în starea de față, cu alte cuvinte, pe cîtă vreme nu'șĭ creează alte surse din niște impozite maĭ drepte și maĭ fireștĭ, statul să se mulțumească în vînzarea zaharuluĭ cu cîștigul pe care i-l aduce astă-zĭ impozitul pe zahăr. Din cauza scoborîreĭ prețuluĭ în piața internă de sigur că exportul se va mări într'un chip considerabil.

Se stabilește că nu se va putea face nicĭ o fabrică nouă fără învoirea guvernuluĭ. Pentru fabricele existente, producția se va împărți după mijlocia producțieĭ în ultimiĭ 3 anĭ.

Acesta este în scurt proectul de lege pe care îl va susținea în Cameră grupul parlamentar socialist. Se prevăd discuțiĭ furtunoase, de oare ce proectul ajuns lege ar favoriza mult industria zaharuluĭ, ar crea statuluĭ un venit considerabil, ar mări exportul, ar efteni cu mult zahărul, dar ar tăia din ghiarele capitaliștilor și ar înbunătăți starea muncitorilor. Și aceste două lucrurĭ vor face ca proectul să stîrnească o furtună colosală în tabăra burgheziei.

**Feodor**

# SCANDALUL DE LA BOTOSANI

**Maltratarea copileĭ Popovicĭ.—Moartea. Ancheta medicală.—Zvonurĭ publice. Cerem ancheta superioară.—**

De cîtă-va vreme în Botoșanĭ nu se vorbește de cît de moartea copileĭ Popovici, elevă la școala primară No. 1, moarte asupra căreia circula o mulțime de zvonurĭ. Faptul prezentînd o mare gravitate și de oare ce cu această ocazie sînt puse în joc onoarea unor persoane cu mare ascultare, ne permitem în calitate de reprezentantă aĭ opinieĭ publice să dăm pe față întreagă afacere așa cum circulă în publicul Botoșenean, fără a ne lua de sigur nicĭ o respundere cu privire la ea.

Credem că facem un serviciŭ publiculuĭ Botoșenean și maĭ ales persoanelor asupra cărora cade bănuiala faptuluĭ pe care-o vom povesti, cerînd o grabnică anchetă care să constate adevărul.

* * *

Copila Popovicĭ, fiica d-luĭ Popovicĭ șef de finanțe din Botoșanĭ era eleva în clasa III-a la școala primară No. 1 de sub direcția d-neĭ Vochița Enacovicĭ.

Din oare care pricinĭ necunoscute d-na Zamfirescu institutoarea claseĭ a III-a se zice că ar fi bătut și pedepsit cu închisoarea pe numita elevă.

D-na directoare închide pe eleva în una din camerile școaleĭ după ce se zice că i-ar fi aplicat și d-sa o zdravănă corecție și în urmă ducîndu-se după treburĭ, uită copila închisă. Copila a stat singură pînă s'a făcut noapte. In urmă văzînd că nu vine nimenĭ ca s'o elibereze și înspăimîntată că o vor lăsa pe timpul nopțiĭ închisă, începe a bate cu pumniĭ în ușă și a striga cît o ținea gura.

Fiind ca locuința directoareĭ e în catul al doilea strigătele nefericiteĭ copile nu puteaŭ fi auzite, cea ce o îngrozea și maĭ tare. Spaima o făcu să ebere din ce în ce maĭ tare pînă cînd tîrziŭ de tot glasul eĭ fu auzit de directoare.

Soțul directoareĭ d. Enacovicĭ a nu se confunda cu d. deputat Enacovicĭ—se scoboară și deschizînd ușa amenință copila că o omoară dacă nu tace din gură. Tîrziŭ de tot biata copilă fu eliberată și se putu duce într'o stare de plîns la părințiĭ săĭ.

* * *

Acasă d-na Popovicĭ observă ca copila era cu desăvîrșire schimbată.

Nu maĭ vorbea și la invitările mameĭ sale de a se pune la masă copila refuză.

In sfîrșit într'un timp, copila ese afară și după ce face cîțĭ-va pașĭ, *cade moartă.*

* * *

Imediat întreg orașul vorbea de această moarte, punînd'o pe socoteala d-neĭ directoare care—după zvonurile carĭ circulaŭ—maltratase și uitase în închisoare pe sermană elevă. Insu-șĭ d-na Enacovicĭ ceru o anchetă medicală care să constate pricina morțeĭ copileĭ. Ancheta fu hotărîtă și d-niĭ doctorĭ Șmelț și Goilav fură însărcinațĭ cu constatarea cazuluĭ.

Ambiĭ doctorĭ fură de părere ca moartea a fost pricinuită de o urcare subită a urineĭ la creer, urcare provenită dintr'o frică mare. In rezultatul ancheteĭ nu se pomenește de vre-o maltratare. Cadavrul însă—vor recunoaște-o și medicii purta pe față zgîrieturĭ. Aceste urme nicĭ nu figurează în certificatul doctorilor. Ancheta odată terminată doctoriĭ aŭ dispus îngroparea cadavruluĭ și orĭ ce presupunere de crimă fu înlăturată.

* * *

Cu toate acestea, opinia publică botoșeneană e departe de a fi mulțămită. Doctoriĭ aŭ afirmat că moartea a provenit din spaimă, dar nu s'a căutat sr se afle de unde provenise spaima. Pe de altă parte tăcerea care se caută să se facă pretutindenĭ și care se zice că e datorită influențeĭ colosale pe care familia Enacovicĭ o are în Botoșanĭ dedea de bănuit. Cîte-va persoane carĭ amenințaŭ să divulge faptul fură amenințate. Părintele victimeĭ, cu toate că fusese invitat de un doctor cu vază din Botoșanĭ ca să ceară o anchetă superioară, amenințat către el va perde postul, după unĭ, el singur amestecat în afacere după alțiĭ, susținea orbește ca copila murise din cauza epilepsieĭ. Or se spune că copila n'avusese maĭ înainte epilepsieĭ. Toate aceste, adăugat și faptul ca doctoriĭ nicĭ nu vorbesc în rezultatul ancheteĭ de vre-o maltratare de și urmele existaŭ, fac ca afacerea să ia proporțiĭ grave.

Publicul vorbește de o crimă cocoloșită.

* * *

Firește ca în asemenea situație, de și afacerea e de o extremă delicateță, nu putem să păstrăm sub tăcere lucrurĭ atît de grave. Repetăm încă o dată; departe de a ne lua vre-o răspundere care nicĭ că s'ar putea admite într'o asemenea stare, totușĭ pentru satisfacerea opinieĭ publice, nesatisfăcută cu rezultatul ancheteĭ și pentru salvarea reputațieĭ familieĭ Enacovicĭ în genere și doamneĭ directoare de la școala No. 1 în special, cerem o grabnică anchetă medicală superioară, la care se ia parte și d. medic legist Minovicĭ pentru a se lămuri chestia. Se poate ca toate zvonurile să nu fie întemeiete dar nicĭ nu maĭ încape vorbă că pe cîtă vreme ele există, pot aduce foarte mult răŭ. Noĭ ne facem datoria și ne luăm angajamentul de a ținea în curent pe cetitoriĭ noștri.

**D.**

## CARNET MUZICAL

**— Debutul Ada Adiny —**

Aseară a debutat la *Teatrul Național* d-na Ada Adiny, în rolul *Valentinei* din «Hughenoții» a luĭ Meyerbeer.

Ada Adiny, a cîntat de numeroase orĭ la marea operă din Paris, la «Scala» din Milano și—ceea ce de sigur o consacră mare cîntăreață—a cîntat și la opera imperială din Viena.

Statură și voce, o destinează repertoriuluĭ Wagnerian.

Fără a dispune de puterea dramatică a primadonelor celebre, Ada Adiny, cîntă și joacă într'un stil superior: poate că rolul *Valentinei* e chiar prea puțin încăpător, pentru desfășurarea tuturor mijloacelor sale vocale.

Publicul a răsplătit pe artistă cu dese aplauze și rechiemărĭ.

Plasarea d-neĭ *Vladaia* în rolul Margaretei de Valois e o greșala neiertată a direcțieĭ nu e crescută d-na Vladaia pentru asemenea rol. Doamna Antiaorĭ era indicată pentru el.

D. *Collaza* (tenorul) în Rolul de Nancy a dat tot ce poate da: unele momente aŭ fost reușite și aplaudate.

*Calotescu*, care deună-zĭ a obținut un frumos succes în Escamillo din «Carmen» a cîntat de astă-datâ just, elegant și nu arare-orĭ emoționant rolul conteluĭ Saint-Bris: iată un tînăr, care își taie drum.

*Theodorescu* a cîntat rolul dificil al luĭ Marcel spre satisfacția generală, de și partida e pentru bas profund.

S'aŭ maĭ distins: d. Gregoretti, d-ra Einschenk, d. Bărcănescu; une-orĭ și corurile și orchestra.

**Capriccio**

## CIT COSTA O DECORAȚIUNE

*Sub acest titlu citim în almanachul francez* Savoir tout, *pagina 151 următoarele notițe importante, despre carĭ am vorbit în numărul nostru de erĭ:*

*«Nu e un secret pentru nimenea posibilitatea de a-și procura cine-va unele decorațiunĭ și titlurĭ de noblețe, prin banĭ. Sant agențĭ de afacerĭ carĭ își fac o specialitate de a negocia acest soiŭ de transacțiunĭ. Ziarele germane aŭ publicat nu de mult circulara unuia din acești industrialĭ, care face traficul de decorațiunĭ de maĭ bine de 20 de anĭ.*

*Iată o listă a cîtor-va prețurĭ:*

| | Cavaler | Comandor | Mare cruce |
|---|---|---|---|
| Ordine pontificale . . | 2500 | 3500 | — |
| St. Marin . . . . . | 2000 | 3500 | — |
| Nicham-Iflcar. . . . | 1800 | 3000 | — |
| Soarele și Leul (Pers) | 3500 | 6000 | — |
| Isabela Catolică . . . | 4000 | 6000 | 7500 |
| Carol VI. . . . . . | 4000 | 6000 | 7500 |
| Christ (Post.). . . . | 4000 | 6000 | cu placă |
| Coroana Italieĭ . . . | 5000 | — | — |
| Tacevo . . . . . . . | 300 | 5000 | — |
| **Steaua Romînieĭ** | **4000** | — | — |
| Bilivar. . . . . . | — | 3000 | 4000 |
| Siberia . . . . : . | — | 1000 | — |
| Corona de fer (Austr) . | 60000 | — | — |

*Titlurĭ*

Baron, Conte. . 18,000 la 60.000 mărcĭ.

*Avis amatorilor!*

*Adresa completă a editoruluĭ a Almanahuiuĭ* Le Sont Savoir *e: Per Lamm, editeur, 338; rue Saint-Honoré, Paris. El e în stare să dea informațiunĭ maĭ ample interesaților.*

**O Stea**
(nu a Romînieĭ)

## FOAMETEA IN INDII

Foametea e de asemenea grozavă și ajutoarele date de guvern neînsemnate față cu nevoile populațieĭ; un milion și un sfert de nevoeșĭ aŭ de lucru la construcțiile ce face guvernul anume pentru a le da mijloc de cîștig. Pînă acuma guvernul a dat pentru ajutoare 120 de milioane de leĭ.

In Subulpore bărbațĭ și femeĭ slabĭ ca niște schelete stați de-a lungul drumurilor așteptînd moartea. Miĭ de-asemenea schelete vĭĭ staŭ lîngă focurile ce vecinic ard în apropierea junglelor.

In Ondh 10,000 de rude și vasalĭ aĭ regeluĭ indian ar murĭ de foame dacă nu li s'ar da la fie care ajutor bănesc de guvernul englez.

Lepel Griffin, spune corespondentulul luĭ *Daily Mail* că străiniĭ își pot anevoie face idee de starea adevărată a indienilor. Oameniĭ sunt prefăcuțĭ în schelete, prunciĭ mor de foame căutînd în zădar hrană în țîțile secătuite ale mumelor lor. *Din Rusia și America aŭ sosit maĭ multe miĭ de tone de griŭ și se așteaptă acuma în curînd încă 30,000 de tone.*

Din Anglia a sosit un milion de leĭ și se maĭ așteaptă altele.

## VOTUL UNIVERSAL

*—DUMINECA 12 IANUARIE 1897—*

**ora 2 p. m.**

VA AVEA LOC LA CRAIOVA

# MARE INTRUNIRE PUBLICA

pentru

**VOTUL UNIVERSAL**

**Vor lua cuvîntul d-niĭ** ***Col. Obedeanu*** **senator,** ***Vintilă C. A. Rossetti, V. M. Kogălniceanu, V. G. Morțan*** **deputațĭ precum și d-l.** ***G. D. Pencioiŭ.***

# INFORMAȚIUNI

## INTRUNIREA DIN PLOESTI

**DISCURSUL LUI V. G. MORȚUN**

Iată rezumatul amănunțit al discursuluĭ energic și entuziast, rostit de tovarășul nostru V. G. Morțun, în întrunirea pentru votul universal ținută la Ploeștĭ în ziua de 6 Ianuarie:

*Vasile G. Morțun*: Amicul meŭ Dobrescu, vă povestea adineaurĭ despre un liberal, care 'Ĭ-ar fi zis, că deșĭ Votul universal este o cerință dreaptă și bună, dînsul n'are speranța că se va realiza, pentru că sîntem puținĭ la număr.

Amicul Dobrescu, ar fi putut să răspundă acelui liberal: privește în natură — galbenă și uscată, frunza căzută de pe arborĭ, zace lată la pămînt.

Copacul uscat, își întinde crengile sale goale în văzduh — și cu toate astea, cînd iarna va trece și primă-vara va veni, din noŭ copacul va face mugurĭ; frunze noĭ și frumoase îl vor împodobi, din noŭ razele soareluĭ se vor juca eu aste frunze și noĭ ciripirĭ de păsărĭ vor resuna de printre crengĭ...

Așa și copacul fără de frunze și uscat al liberalismuluĭ, la vîntul cald al primă-vereĭ, să dea loc la frunză nouă și tînără, care să-'Ĭ preschimbe, să-Ĭ dea viață nouă. (Aplauze).

Omenirea nu stă pe loc. Totul e într'o vecinică schimbare: ziua de erĭ nu samănă cu cea de azĭ și ziua de mîne o va deosebi de aceia care a precedat-o. Omenirea pășește mereŭ înainte, către o soartă maĭ bună, maĭ frățească, în care oameniĭ traind cu drag la o laltă, să'șĭ îngroape în negura uităreĭ tristul și negrul trecut. (Îndelungate aplauze).

Să ne uităm maĭ de-aproape la statistica noastră electorală de azĭ. Iată ce vedem: 13000 de alegătorĭ din colegiul I, aleg 75 de deputațĭ; 29996 de alegătorĭ din colegiul II, aleg 70 de deputațĭ, iar *790,000* din colegiul III aleg abia 38 de deputațĭ. Vrea să zică colegiul I, colegiul celor cu punga grasă, alege maĭ mulțĭ deputațĭ de cît colegiul al doilea, colegiul titraților, al funcționarilor, al micilor comercianțĭ și industriașĭ.

Dacă facem o mică socoteală vedem că un deputat de col. I reprezintă 180 de alegătorĭ, unul de al II-a vre-o 400, iar unul de al III-a *20,000*. Apoĭ aceasta nu este oare o nedreptate vădită?

Dar încă cu cenzul este o adevărată absurditate! Căcĭ închipuiți-vă un om sărac, ignorant, care nu știe nicĭ să scrie, nicĭ cetĭ și prin urmare votează la colegiul III indirect, găsește peste noapte o comoară, saŭ cîștigă la loterie o sumă mare—lucrul din urmă e foarte posibil—acest om devine alegător la col. I, naște o întrebare: întru cît acest om a devenit peste noapte maĭ apt de a lua o parte așa de excepțională la conducerea afacerilor țăreĭ?

Această pildă a mea, îmĭ amintește o mică anecdotă, care s'a întîmplat în Belgia și care arată foarte bine absurditatea sistemuluĭ cenzitar. Un biet om vota în Belgia, fiind-că plătea 10 leĭ bir pentru un măgar, de care se servea la muncă. La o alegere, bietul om se prezintă și el să voteze; dar ce să vezĭ? de la ușă este oprit. Sînt alegător», zice el. «Da, — răspunde comisarul,—dar măgarul în virtutea căruia votaĭ, 'ți-a murit de alaltă-erĭ!»—«Vrea să zică,—răspunde bietul om,—acĭ la noĭ votează numaĭ măgariĭ?» (Ilaritate, aplauze).

Dar sînt uniĭ, carĭ zic: «șĭ noĭ vroim să dăm poporuluĭ dreptul de vot, dar numaĭ atuncĭ cînd va ști să-l întrebuințeze!» Asta-Ĭ tocmaĭ cum mi-ar zice cine-va: ascultă, dacă veĭ ști să călărești, îțĭ voiŭ da un cal. Dar eŭ n'am un cal ca să învăț călăria și pe furcă saŭ băț n'o pot învăța, Dă-mĭ calul și las' pe urmă de voiŭ învăța eŭ călăria. Dațĭ poporuluĭ dreptul de vot, căcĭ numaĭ exercitîndu-l el va ști cum să-l întrebuințeze maĭ spre folosul, spre binele său. (Aplauze).

Astă-zĭ, cu colegiile strîmte, guvernul are o influență enormă, maĭ ales asupra acelor alegătorĭ, carĭ aŭ preponderența, carĭ aleg ceĭ maĭ mulțĭ deputațĭ. La col. I, proprietarul de moșiĭ e ținut de chică de autoritățĭ, de a-l căror concurs are zilnic nevoe pentru a-șĭ putea face mendrele, la col. II funcționariĭ maĭ ales depind de guvern, așa că trebue să facă maĭ în tot-d'a-una pe placul prefecțilpr. Decĭ, speranța este în votul universal, iar nu în colegiile strîmte. Pentru că atuncĭ cînd tot cetățeanul va vota, se vor îneca în marea mulțime a alegătorilor coteriile micĭ, familiile cu maĭ multe voturĭ, iar funcționariĭ vor fi chiar șĭ eĭ maĭ independențĭ.

Dar putem fi sigurĭ că alegătoriĭ colegiuluĭ al II-a vor fi șĭ eĭ aprigĭ partizanĭ aĭ votuluĭ universal, care va aduce la un traĭ maĭ bun pe țărani, lucru care de sigur le va folosi. Să vedem: din cine se compune col. II-lea?

Se compune maĭ întîĭ din miciĭ comercianțĭ și industriașĭ. Dar de cine au nevoie acești? Cine le comandă, cine le cumpără mărfurile lor? Boieriĭ? nu, boieriĭ își cumpără obiectele prin prăvăliile marĭ cu firme franțuzeștĭ. Miciĭ comercianțĭ, miciĭ industriașĭ, își recrutează cliențiĭ dintre țărănime și decĭ ridicarea stăreĭ acesteia nu poate fi de cît în folosul lor.

Maĭ avem în colegiul al II-lea pe miciĭ funcționarĭ. Aŭ, aceștia despărți-se vor de sărăcime? Dar de unde să trag eĭ? Nu sînt eĭ maĭ cu toțiĭ fiĭ aĭ mahalalelor? aĭ alegătorilor direcțĭ și indirecțĭ de la col. III? Putea vor eĭ uita cum părințiĭ, adesea-orĭ rupîndu-șĭ pînea de la gură, i-aŭ întreținut, hrănit, le-aŭ cumpărat cărțĭ șĭ 'Ĭ-aŭ trimes la școală? Boieriĭ aŭ făcut aceasta pentru eĭ? Nu. Do sigur că nu. Șĭ decĭ nu aceștia vor fi adversariĭ votuluĭ universal.

Maĭ sînt în col. II-a mediciĭ. Oare aceștia vor fi adversarĭ aĭ votuluĭ universal? Eĭ carĭ văd adesea-orĭ arta și știința lor zădărnicite de neagra sărăcie și mizerie? Săĭ învățătoriĭ se vor opune mareĭ reforme, apostoliĭ carĭ văd cum tocmaĭ copiiĭ ceĭ maĭ dornicĭ de a învăța ceva, sînt lipsițĭ de tot ce le trebue maĭ mult?

Rămîn numaĭ cultiĭ din col. I și II; acestora le spun să-șĭ amintească de fiul omuluĭ care a mers în popor, s'a înconjurat de pescarĭ, și cu dînșiĭ a pornit să ducă lumina în toată lumea; să ne înconjurăm și noĭ de pescarĭ, de meseriașĭ și împreună cu dînșiĭ să pornim lupta strivită pentru dezrobirea norodului, pentru zdrobirea celor treĭ colegiĭ (aplauze îndelungate).

Ațĭ văzut un fluviŭ în toiul ierneĭ. Ghiața ce-l acopere. e groasă cît ți-e omul și parcă sub grosimea eĭ s'a stins ori total seminția apeĭ. Dar vie raza caldă a soareluĭ de primă-vară și boarea caldă a vîntuluĭ de miază-zi și curînd un trosnet lung, apoĭ altul și încet, încet, namila de ghiață în lespezĭ marĭ se mișcă, iar rîul își umflă undele-Ĭ repezĭ, e stăpîn pe albia luĭ și sloiurile luate de valurĭ sînt mînate la vale.

Tot așa și muncitorimea, care azĭ pare amorțită, înstrăinată de tot ce se petrece în juru-Ĭ, mîine cînd va fi atinsă de suflarea caldă a cuvintelor care-'Ĭ șoptesc de o viață maĭ bună.... la strigătul, care o chiamă să lupte pentru cucerirea Votuluĭ Universal, trezită, va respunde ca un puternic și lung ecoŭ al glasurilor noastre: *Trăiască Votul Universal!...*

Electrizată, întreaga sală strigă într'un glas: Trăiască! Cîte-va minute durează aplauzele, apoĭ Morțun continuă:

Și atuncĭ cele 3 colegiĭ sfărîmate, vor pluti peste undele largĭ ale Votuluĭ Universal ca și lespedele de ghiață peste valurile spumegînde ale rîuluĭ trezit care șĭ-a luat făgașul și eternul său mers.

## Armonia junimisto-conservatoare

*Orĭ-cîtă paradă ar face conservatoriĭ de armonia cameriei junimisto-conservatoare, totușĭ aceste două elemente aŭ început a lupta pe față unul contra altora.*

*Ast-fel la Patna, se află vacant un scaun de deputat la colegiul I. Conservatoriĭ aŭ fixat candidatura d-luĭ G. Constantinescu, iar junimiștiĭ, carĭ nu vor să recunoască această candidatură, care nu e pusă și cu consimțimîntul lor, vor opune candidatuluĭ conservator pe d. dr. Macridescu, care se prezintă ca junimist și se bucură de foarte multe simpatiĭ în localitate.*

*Din această pricină, conservatoriĭ sînt furioșĭ pe junimiștĭ, iar la urma urmeĭ se vor vedea siliți să cedeze junimiștilor, retrăgînd candidatura d-luĭ G. Constantinescu.*

Cetim în *Era Nouă*:

Naturalistul Emil Racoviță, care va participa la expediția științifică belgiană la polul sudic, s'a reîntors la Iașĭ, spre a-șĭ vedea familia.

Distinsul nostru compatriot, după ce șĭ-a făcut serviciul militar în Iașĭ, a stat maĭ mult timp în străinătate, spre a se pune în contact cu colegiĭ săĭ din expedițiune și a completa preparativele călătorieĭ, care va avea o durată de 2 anĭ de zile.

Expedițiunea va pleca din Anvers în luna Maiŭ.

D-nul și d-na Gh. Racoviță, părințiĭ tînăruluĭ naturalist, aŭ intenția de a-l conduce pînă la Anvers.

*Dumineca dimineață, la orele 9 și jum., se vor întruni în sala Clubuluĭ Muncitorilor, delegațiĭ maĭ multor societăți de muncitorĭ din Capitală, pentru a alcătui sindicatul breslelor și a hotărî asupra înființăreĭ unuĭ ziar, care să se ocupe în mod special ca apărarea intereselor breslelor sindicate.*

Zilele trecute a avut loc în hala regimentuluĭ 11 călărașĭ din Brăila, un duel între d-niĭ sublocotenent Codreanu și veterinarul Gh. Craioveanu.

Ambiĭ combatanțĭ s'aŭ rănit în timpul lupteĭ. Unul a fost rănit la față și cel-l'alt la cap.

## Liberaliĭ din Iașĭ

*D. N. Fleva care era hotărît să petreacă sărbătorile la Viena, a fost chemat săptămîna trecută la Iașĭ. Acĭ d-sa a avut numeroase întrevederĭ cu maĭ mulțĭ liberalĭ din localitate.*

*In afară de d. Fleva aŭ maĭ fost la Iașĭ și cîțĭ-va membri aĭ grupăreĭ liberal-democrate, printre carĭ d-niĭ Apostolu, Pițișteanu, etc.*

*Se vorbește că în sfătuirile de la Iașĭ s'a pus la cale retragerea unuĭ însemnat număr de membriĭ aĭ clubuluĭ național-liberal și trecerea lor în clubul local democrat-liberal.*

*Această retragere în masă a membrilor liberalĭ-naționalĭ. e un fel de demonstrație făcută în contra d-luĭ Dim. Sturdza pe care nu vor sa-l recunoască de șef, din cauză că a compromis cu desăvîrșire partidul liberal.*

Profesoriĭ învățămîntuluĭ secundar din capitală se întrunesc Dumincă în localul liceuluĭ Sf. Sava pentru a dezbate proectul de lege asupra învățămîntuluĭ secundar elaborat de către d. P. Poni.

Serviciul sanitar superior, în urma unuĭ raport al d-luĭ dr. V. Babeș, a admis *formolul* și *formoclasul* ca desinfectant pentru mobilier, haine, blănĭ, etc.

Mîine se începe la Iașĭ concursul pentru catedra de limba romînă de la universitatea din capitală.

Pînă azĭ sînt înscrișĭ să concureze d-niĭ: G. Dem. Teodorescu, Ovid Densușianu, I. Bianu, Lupu Antonescul și G. Adamescu.

---

**FOIȚA ZIARULUI «LUMEA NOUA»** 84

**GEORGES MALDAGUE**

# RĂZVRĂTITA

**PARTEA A DOUA**

**VI**

Data aceasta îl întîlni pe tînăr, primblîndu-se pe jos, cu un baston de trestie în mînă.

Jeanne trecu pe lîngă dînsul, silindu-se din toate puterile să-șĭ ascundă emoția ce o cuprinsese.

Peste jumătate de ceas, pe cînd ședea la umbra unor tufarĭ din o poiană cu copilița, tînărul veni pe neașteptate din altă poiană vecină.

Data aceasta el abia maĭ aruncă asupra eĭ o privire furișă.

Toată luarea aminte o dădu copiluluĭ și doicel.

Jeanne nu se putu opri de-a zîmbi.

Nu știa el că e muma acestuĭ copil frumos.

De bună seamă avea s'o lase în pace pe viitor.

Ca să vază de nu se înșelase orĭ împinsă de altă simțire, Jeanne se primbla iarășĭ spre Chaville [1].

Călărețul nu maĭ trecu pe la capătul cărăreĭ.

Opt zile în rînd făcu aceiașĭ încercare, dar călărețul nu se maĭ văzu.

Incepură ploile luĭ Octombrie și fu nevoită să părăsească primblările.

**VII**

De cînd d-l Chaumel, marele comerciant apucase a făgădui Jeanneĭ căsătoria, se simțea foarte mulțumit, căcĭ asta dorise în tot-d'a-una. Avea în sfîrșit să poată numi a sa pe astă femee care-l fermecase atîta.

Crezuse căĭ va fi ușor să spue fiu-sului de hotărîrea ce luase, căcĭ la urma urmeĭ era doar stăpîn asupra voințeĭ sale și nu aducea nicĭ materialicește vre-o pagubă tînăruluĭ, de oare ce tot îĭ lăsa destule milioane pentru a duce viața ce ar fi poftit.

Totușĭ lucrul mergea maĭ anevoe de cît credea. In maĭ multe serĭ mîncaseră împreună, dar nu putuse ajunge la confidențĭ.

Seara aceasta nemulțumirea și neliniștea d-luĭ Chaumel era și maĭ mare; de la o vreme tînărul Chaumel, nu maĭ putu suferi și rupse el tăcerea.

— Ce e, tată,... veselĭ sîntem! haĭ? Ce este? spune!

Tocmaĭ era să te întreb și eŭ ce aĭ păţit de eștĭ așa moroconos de vre-o două lunĭ de zile.

— Poate eștĭ bolnav!

— De loc. Dar am făcut o prostie și trebue s'o dreg... măcar că-mĭ vine greŭ.

— Ce înțelegĭ prin «prostie» și prin «dregere?»

— Postia e că am un copil la vîrsta aceasta; a o drege înseamnă a mă căsători cu muma luĭ.

— In adevăr, respunse Francis, cu un sînge rece, negreșit, prefăcut. De prostie e, ba încă mare. Dar maĭ mare ar fi să te însorĭ.

— Și totușĭ la asta m'am hotărît, respunse bătrînul.

Ofițerul se îngălbeni, un fulger de mînie îĭ trecu pe față. Apoĭ aruncînd țigara în foc urmă.

— In orĭ ce caz nu veĭ face prostia cu încuviințarea mea.

— Dragă prietene, nu uita că nicĭ n'am nevoe de dînsa.

— Negreșit că n'aĭ, dar îțĭ spun că de facĭ asemenea dobitocie nu ne maĭ vedem.

— Ba da, veĭ pricepe, te veĭ liniștĭ...

— Veĭŭ pricepe că facĭ nebunie, și că ar trebui să aibă copiiĭ dreptul de a împiedeca pe părințiĭ nebunatecĭ de a se conduce...

— Ascultă! Mergĭ prea departe... ar fi bine să-țĭ măsorĭ vorbele!

— Intre noĭ e de prisos, maĭ ales în asemenea împrejurare! Apoĭ ce tată bun îmĭ eștĭ, dacă îțĭ vin asemenea ideĭ!

— Datoriile mele către tine ce aŭ a face aicĭ? In inima mea aĭ acelașĭ loc. In privința avereĭ, cu ce țĭ-a lăsat mumă-ta și cu cea-ce o să-țĭ las eŭ aĭ de ajuns. Două saŭ treĭ milioane maĭ mult saŭ maĭ puțin... ce importă?

Francisc îl întrerupse.

— Nu-ĭ vorba de asta, sînt cheltuitor, dar nu interesat, știĭ bine. Numaĭ hotărîrea ta e nebună. Ține pe muma copiluluĭ, aruncă pentru dînsa banĭ pe ferestĭ, dă un milion copiluluĭ; dar nu te însura!

— Și de ce nu? Mă va costa maĭ puțin.

— Iți maĭ spun că nu e vorbă de banĭ; nu te face de rîs, atîta îțĭ cer.

— Nu te facĭ de rîs, împlinindu-țĭ datoria.

— Datoria! Cam tîrziŭ îțĭ vin asemenea ideĭ.

— Maĭ bine tîrziŭ de cît nicĭ o dată.

— Ce vîrstă are ciubita»?

— Două-zecĭ și treĭ.

— Te, cincĭ-zecĭ și opt, e complect. Și copilul?

— Nouă lunĭ.

— Și crezĭ că-l aĭ tăŭ?

— Sînt sigur.

— In adevăr... e să te stricĭ de rîs... Și totu-șĭ nu credem să fi ajuns încă la asta hal...

— Glumele nu-s la locul lor. Scutește-mă de dînsele.

Și domnul Chaumel scolîndu-se de pe fotel urmă.

— Hotărîrea ce am luat e nestrămutată. O să te deprinzĭ.

Pricina supărăreĭ luĭ Francis nu era de loc ceea ce presupunea tată-său, nicĭ ceea ce singur mărturisea.

Vecinic i se înnălța în visurĭ chipul femeeĭ nalte și frumoase, al femeeĭ cu păr castaniu roșcat, cu fața albă, cu gura roză și cu ochiĭ lunguețĭ, niște ochĭ ciudațĭ cu scînteerĭ de smarald.

Nu era o frumusețĭ regulată: dar era ce-va maĭ mult, era atrăgătoare, turburătoare.

Femeea aceasta o văzuse Francis alăturĭ cu tată-su într'o trăsură la primblare, în pădurea Boulogne.

O văzuse din noŭ în pădurea de la Chaville, primblîndu-se călare.

Știea cine o ținea, dar credea că va putea-o cucerĭ.

In lumea lor nu e rar să se întîlnească tatăl și fiul pe pragul aceluia-șĭ budoar.

I se pare foarte nostim să ea de la tată-su pe astă femee nostimă.

De alt-feliŭ de ce își ținea amanta în împrejurimile garnizoaneĭ fiiu-su?

**VIII**

Toamna ploioasă, aducea pe toamnă lumea la Paris.

Familia Labatière petrecuse cea maĭ mare parte din vară la Meudon.

Nime nu se gîndea să se întoarne la Asnières unde amintirile eraŭ așa de triste.

Maĭ întîiŭ era vorba să mute de acolo pe unchiul Yveling. Apoĭ doctorul împotrivindu-se, lucrurile remaseră în starea veche. Aveaŭ decĭ să-l lase în grija personeĭ devotate de maĭ înainte.

(Va urma)

[1] Citește *Șavil.*

## BURSA DE BUCURESCI

*Cursul de la 2 Ianuarie 1897*

| | | | |
|---|---|---|---|
| 5% Renta perpet. | 108 | Banca Agricolă | 229 |
| 5% Renta am. 1881 | 101 | Dacia-Romînia | 456 |
| 5% R. a. 1892-1893 | 100 | Naționala | 499 |
| 5% împrumutul 94 | 97 ½ | Patria | 120 |
| 6% » am. | 88 ½ | Societatea de const. | 320 |
| 5% Oblig. rurale | 102 | **SCHIMB** | |
| Pensiunĭ | 297 | Londra. | 25.35½.36¼.32 |
| 6% Oraș. com. Buc. | 96½ | Paris. | 100.50.4045 |
| 6% Idem 1890 | 97½ | Viena | 2.11¾ |
| 5% Fonciar rural | 93½ | Berlin | 124.30,20 25 |
| 6% » urb. B. | 90¼ | Belgia | 99.70 |
| 5% » » | — | Scont B. N. | 5 |
| 6% Idem Iașĭ | 84 | Avans » | 8 |
| 5% Societ. Basalt | — | » C. Dep. | 5½ |
| Banca Națională | 1912 | | |

D. căpitan Ursu, numit comandant al sergenților, în locul d luĭ maior Bolintineanu, a depus legiuitul jurămînt iar erĭ a și intrat în noua sa funcțiune.

---

Erĭ a avut loc la palat un consiliŭ de miniștri sub presidenția Regeluĭ.

In acest consiliŭ s'a discutat forte mult cestiunea mișcăreĭ funcționarilor C. F. R și maĭ ales demisiunea directoruluĭ general.

---

Astă-seară la orele 8 se încep în localul liceuluĭ Lazăr, cursurile gratuite de dicțiune ale profesoruluĭ francez G. Doussin.

---

Mortalitatea în județul Ilfov începe să ia proporțiĭ îngrijitoare.

Din cifrele pe carĭ le găsim în statistica pe luna Noembrie se constată că nascerile aŭ fost de 2 285 iar mortalitatea de 2 427 adică 132 cazurĭ mortale peste numărul născuților.

---

D. Take Ionescu, pleacă diseară la Caracal, undeva remîne o săptămînă pentru a-șĭ susține candidatura la colegiul I de cameră.

---

Statuluĭ major al partiduluĭ conservator împreună cu d. Lascar Catargiu, vor pleca la Iașĭ pentru a susține candidatura acestuia din urmă.

Duminică se va ține și o întrunire publică

---

Vinerĭ 10 Ianuarie curent, ora 1 p. m., Academia Romînă va ține ședință publică.

Se vor face următoarele comunicărĭ:

D. *N. Ionescu*: Notiță despre lucrarea istorică din colecțiunea *Istoria Națiunilor* asupra Romînieĭ de William Miller.

D. *V. A. Urechia:* Cultura și școala între 1818—1821.

---

Inspectorul financiar însărcinat cu verificarea gestiuneĭ luĭ Harnagea autorul furtuluĭ de 140.000 leĭ de la epitropia Sf. Spiridon din Iașĭ și-a terminat lucrarea și azĭ îșĭ va depune raportul.

Din verificarea făcută se constată ca suma delapidată nu întrece cu nimic cifre deja cunoscută și mărturisită de acuzat.

---

*In urma purtăreĭ incalificabile a prefectuluĭ de Constanța, Chințescu, consiliul de miniștri a hotărît în mod definitiv să-l înlocuiască cu o persoană capabilă care să administreze acel județ într'un mod maĭ potrivit cu interesele țăreĭ.*

---

Anul acesta biurourile telegrafice din capitală aŭ expediat aproape 48.000 telegrame de felicitare cu ocaziunea Anuluĭ Noŭ.

---

Astă-seară va avea loc în palatul de la Cotrocenĭ prima serată dansată organizată de Prințul Ferdinand și Prințesa Maria.

La această serată sînt invitațĭ toțĭ ofițerĭ regimentuluĭ de cavalerie al căruĭ comandant e Prințul Ferdinand.

---

Candidatul partiduluĭ conservator la colegiul I de Senat din Vasluiŭ, rămas vacant în urma numireĭ d-luĭ Neron Lupașcu ca prefect, e d. Al. Lahovary.

---

### DE ANUL NOU

Din *Talcea* ni se scrie:

Persoanele jos notate înlocuind vizitele, telegramele și cărțile de felicitare pentru anul noŭ printr'o sumă equivalentă depusă în folosul elevilor săracĭ; felicită prin aceasta pe rude, prietenĭ și cunoscuțĭ, dorindu-le un an plin de sănătate și de belșug.

A. Pencovicĭ, prefectul județuluĭ, 20 leĭ, Mircea G. Petrescu, primarul orașuluĭ, 20 leĭ, Dr. A. Bogliaco, 20 leĭ, Gr. Vasiliu, medic veterinar, 20 leĭ, Frațiĭ Cialicoff, 20 leĭ, Dr. D. Onceanu, 15 leĭ, Dr. Petru Alexandrov, 15 leĭ, Farmacistul D. Melinescu, 15 leĭ, Iani Antippa, 15 leĭ, Christu Nicolaide, 10 leĭ, Farmacistul Ilie Ioanide, 10 leĭ, Elefterie Nicolescu, 10 leĭ, Telemaque D. Theodoroff, 10 leĭ, Alexie Avramide, 10 leĭ, Farmacistul I. Melinescu, Sulina, 10 leĭ, Frațiĭ Ciortan, 10 leĭ. Ștefan Borș, 10 leĭ, Frațiĭ Condocuris, 10 leĭ, Nedescifrabil, 10 leĭ, Nicolae Alexandrescu, directorul gimnaziuluĭ, 10 leĭ, Athanasie Demiroff, 10 leĭ, I. Sculetti, 7 leĭ, D. P. Maloskitsky, 6 leĭ, George Antonovicĭ, 6 leĭ, G. C. Gheorghiu, 5 leĭ, Andreĭ A. Ionescu, 5 leĭ, G. V. Cordea, 5 leĭ, N. Economu, 5 leĭ, Dionisie Caracaș, 5 leĭ, Timuș, profesor, 5 leĭ, Carol Toot, 5 leĭ, D. Grabovsky, 5 leĭ, Ioan Nicolau, 5 leĭ, Chr. Djambazof, 5 leĭ, N. B. Bonciu, 5 leĭ, Ivanciu Pavloff, 5 leĭ, Ilie H. Ilinoff, 5 leĭ, Dimo Covanoff, 5 leĭ, A. Asenoff, 5 leĭ, Iancu Paceff, 5 leĭ, D. Mărășescu, medic veterinar, 5 leĭ, Gheorghe Gavrilescu, 5 leĭ, Ion Codreanu, 5 leĭ, Chiru G. Hiteff, 5 leĭ, N. Gorgos, profesor, 5 leĭ, C. Dimitrescu, inginer, 5 leĭ, Ștefan D. Theodoroff, 5 leĭ, Căpitan I. Genoveanu, Chilia, 5 leĭ, Panait Rosanitis, 5 leĭ, D. Cociu, profesor, 5 leĭ, Vasile Popoff, 5 leĭ, Moise Petrescu, 5 leĭ, Nicola Șfeștaroff, 5 leĭ, Frațiĭ Slataroff, 3 leĭ, Apostol Dendrinos, 3 leĭ, N. Armarachi, 3 leĭ, C. G. 2 leĭ, I. Burlacoff, 2 leĭ, Stoicu Reșitaroff, 2 l. Matheĭ Petroff, 2 leĭ, Ștefan Ionescu, 2 leĭ, A. Sitki, 2 leĭ, Gheorghe Greeff, 3 leĭ, N. Roată, 5 leĭ, G. Nicolaevicĭ, 5 leĭ, Sub-locotenentul I. Săndulescu, 5 leĭ, S. V., 5 leĭ, Christofor Nicolescu, 2 leĭ, St. Chiriacescu, 2 leĭ, N. Neagu, 2 leĭ.

## LITERE-ARTE

D. Iohann Weiss, fostul tipograf din Capitală, a angajat pe principaliĭ artiștĭ de la Burgteatru din Viena și anume pe Levinsky, Sonenthal, d-na Walter și alțiĭ, spre a da patru reprezentațiĭ în sala Teatruluĭ Național.

Piesele ce vor fi jucate sînt: *Meșterul Manole* de Carmen Sylva. *Onoarea* de Suderman. *Nathan înțeleptul* de Lessing. *Die Jurnalisten* de Gustav Freytag.

Reprezentațiile vor avea loc în zilele de Paștĭ.

# ULTIME INFORMATIUNI

## DELA C. F. R.

*Ceĭ din fruntea direcțiuneĭ C. F. R. îșĭ continuă într'un mod nedemn sistema de persecuțiune în contra funcționarilor.*

*In special șeful cliceĭ, faimosul Cottescu, e cel care amărăște necontenit cu persecuțiunile pe funcționarii ceĭ maĭ vechĭ și maĭ capabilĭ și carĭ aŭ avut cavalerizmul să se solidarizeze cu colegiĭ lor pentru a cere să se facă dreptate tuturora.*

*După pedepsirea d lor Zamfirescu și Teodoru a venit rîndul unuĭ alt funcționar, al d-luĭ Possescu, controlor în direcția serviciuluĭ de mișcare și unul dintre ceĭ maĭ vechĭ și maĭ capabilĭ funcționarĭ.*

*Ast-fel d. Pasescu, în urma unor nedreptățirĭ ce i s'aŭ făcut de către direcțiune, a reclamat președinteluĭ consiliuluĭ de administrațiune, d-luĭ general Fălcoianu.*

*Intrigantul Cotescu pentru a intimida pe toțĭ ceĭ-l'alțĭ funcționarĭ și a le tăia dreptul de reclamă, a suspendat din serviciŭ pe controlorul Passescu,* **numaĭ pentru motivul că a reclamat consiliuluĭ de administrațiune.**

*Această nouă infamie a cliceĭ Coteștilor, a revoltat și maĭ mult pe funcționarĭ și ne simțim datorĭ a atrage atențiunea d-luĭ ministru al lucrărilor publice ca să caute să pună cît maĭ neîntîrziat botniță intriganților căcĭ aceștia sînt tocmaĭ ceĭ carĭ împing pe funcționarĭ la o grevă generală care poate fi dezastroasă pentru interesele țăreĭ.*

*Mîine vom reveni cu detaliĭ.*

---

D. G. D. Palade, fostul ministru al domeniilor, a sosit în capitală.

---

**Amicul nostru, D. Many, profesor la școala de podurĭ și șosele s'a logodit cu d-ra Valeria Șahan, eminenta pianistă din Iașĭ.**

**Toate urările noastre de fericire viitorilor soțĭ.**

---

*Am fost ceĭ d'întâĭ carĭ am denunțat cum șeful găreĭ Mogoșoaia* anume Ottulescu, *a sfeterisit peste 200 leĭ, și a falșificat raportul de debit.*

*Acest individ* în urma unor asemene isprăvĭ a fost avansat de d-niĭ Teișanu și Cotescu *și transferat la gara Ciulnița, unde astăzĭ se găsește ca șef.*

*Fiind foarte tare în spete, de oare ce este nepot al d-luĭ Ottulescu inginer șef la lucrările noui se înțelege că nu i s'a făcut absolut nimic.*

*Astă-zĭ, acest individ are curajul a se descărca* pe un oare-care amploiat de mișcare (!?) *afirmînd că acesta ĭ-ar fi furat baniĭ!*

*Dar, întrebăm pe protectoriĭ luĭ Otulescu,* raportul de debit cine l'a falșificat, cînd condeiul luĭ Otulescu se vede cale de o poștă?!

---

## CRIMA DIN IAȘI

**In ziua de 6 Ianuarie.—Sergentul de stradă.—La d-na Burghelea.—Absența eĭ.—Bănuelile vecinilor.—Raportul sergentuluĭ. Sosirea poliției.—Descoperirea crimeĭ.—La locul sinistru—Interogatoriul servitoareĭ.—Criminaliĭ.—Parchetul.—Cercetările.—Cine-'s criminaliĭ?**

Cetim în *Evenimentul:*

Vinerĭ 6 Ianuarie, în ziua de Bobotează, pe la orele 9 jum. dimineața, în strada Sărărieĭ, la casa cu No. 26, s'a găsit d-na Elena Burghelea asasinată.

### Victima

D-na Elena Burghelea e foasta soție a d-luĭ I. Burghelea, proprietar, decedat, și măritată a doua oară cu d. Andreĭ Bădărăŭ, moșul d-luĭ avocat A. Bădărăŭ, de care însă se divorțase sînt acum 5 anĭ.

D-na Burghelea e vară primară cu d-na Didița Zdrobicĭ și rudă de aproape cu d. căpitan Mihail D. Cariadi, șeful de biuroŭ de la prefectura județuluĭ Iașĭ și cu d. Ioan Dimitriu, institutor.

D-na Burghelea obicînuia să trăiască singură de la despărțirea eĭ cu d. Bădărăŭ, nu ținea slugă, ci în fie-care zi chema la ea pe femeea Rarița Ungureanu, o văduvă din Țicău, de-ĭ făcea treabă și-ĭ pregătea masa, și seara cel maĭ tîrziŭ la orele 6, o concedia.

* * *

Vinerĭ 3 Ianuarie veni la d-na Burghelea un individ blond bine făcut, de statură mijlocie, — așa spune serva Rarița, —și-ĭ spune că e trimes de la biuroul de servitorĭ de a fi angajat ca fecior. D-na Burghelea îl angajează și Sîmbătă 4 Ianuarie, adică a doua zi după ce a fost angajat s'a prezentat la serviciŭ și a stat pînă la ora 2 p. m. In acel timp necunoscutul serv a observat totul în casă și ceru d-neĭ Burghelea de a-ĭ permite să se ducă în oraș spre a-șĭ aduce lucrurile. Individul nu s'a maĭ întors, așa că Sîmbătă seara la ora 5 servitoarea Rarița după ce dădu masa d-neĭ Burghelea puse într'o farfurie niște sarmale și pîine ca la venirea feciorului să aibă ce mînca.

D-na Burghelea după ce stătu la masă spuse Rariței că Sîmbătă seara și Duminică nu va fi acasă căcĭ are să vie preoțiĭ cu Iordanul și n'are parale schimbate și că va veni acasă Duminică pe la orele 4 p. m.

Rarița terminîndu-șĭ treaba a pus la foc o tingire cu apă pentru a face mămăligă feciorului cînd va veni și luîndu-șĭ sara bună de la d-na Burghelea s'a dus acasă.

### Crima

Aicĭ se termină versiunea ce o dă Rarița Ungureanu, căcĭ ea plecînd din casă nu maĭ putea ști ce se petrece acolo.

Imediat ce servitoarea a eșit din casă, probabil că d-na Burghelea a început a se găti de plecare și în acest moment, criminalul saŭ criminaliĭ aŭ pătruns în casă pentru a săvîrși crima, care după toate împrejurările pare a fi fost premeditată.

### Situația caseĭ

Casa unde s'a comis crima e proprietatea d-neĭ Elena Burghelea și e situată în strada Sărărieĭ No. 26, între grajdurile comuneĭ, crîșma d-luĭ Rabinschi și grădina proprietatea d-luĭ Ralet, casa e cu un singur etaj și cu fața spre răsărit, bucătăria la dreapta în curte, un balcon mare se găsește în față. Casa e departe de trotuar cam la vr'o 50 de metri și e înconjurată de o ogradă destul de spațioasă.

### Săvîrșirea Crimeĭ

Iată, după versiunea poliției, monul cum se pare că crima a fost comisă:

*Criminaliĭ intrînd în casă, s'aŭ repezit asupra d-neĭ Burghelea, care era îmbrăcată, o apucă de gît, o leagă cu gîtul de speteaza patuluĭ cu o cîrpă, îĭ leagă mîinele la spate, o culcă în pat, îĭ introduce în gură un nod de cîrpe, o leagă cu piciorul drept de speteaza opusă a patuluĭ și în urmă a răscolit toată mobila și lucrurile din odăĭ.*

*Ce-o fi furat, nu se știe de-o cam-dată.*

### Alarma

Duminecă, pe la orele 4 p. m., servitoarea vnenind spre a vedea ce face stăpîna sa, a găsit ușile încuiete și transperantele trase la ferestre.

A doua zi dimineața, adică la 6 Ianuarie, venind a doua oară și văzînd că n'a maĭ venit, a început a se întreba ce-o fi oare, căcĭ d-na Burghelea nicĭ odată nu întîrzia așa de mult.

Eșind din ogradă, se întîlnește cu sergentul care de asemenea îĭ spune că oare unde-ĭ cucoana, că nicĭ erĭ n'a fost acasă? Servitoarea îĭ spune: haide amîndoĭ să maĭ vedem și să cercetăm poate doarme, saŭ cine știe ce s'o fi întîmplat.

Servitoarea și sergentul înconjurară casa de maĭ multe orĭ, se uită prin ferești, strigă, bat la ușă, dar nicĭ un răspuns.

### Sosirea poliției

Sergentul imediat a dat de știre la comisia a 3-a și după vre o 15 m. sosesc sub-comisariĭ Botez și Costinescu.

După ce se întreabă servitoarea Rarița că de cînd a plecat și tot-d'a-una zăbovia mult, căpăta răspunsul dorit, s'a dus la fereastra iatacului unde dormea d-na Burghelea, sfarmă un ochiŭ de geam, date înlăturĭ transparentul și maĭ multe lucrurĭ care eraŭ grămădite în fereastră și zăresc în pat pe d-na Burghelea.

### Descoperirea crimeĭ

Sub-comisariĭ Botez și Costinescu imediat aŭ dat alarma să vie șefiĭ lor. D-niĭ Penescu, prefectul poliției, comisarul Ionescu, Gheorghiu comandantul sergenților și o sumă de vecinĭ.

D. Penescu a ordonat să se cheme primul procuror și judecătorul de instrucție.—La ora 10 și 20 m. sosesc d-niĭ Caracaș și Sculi.

Ușele eraŭ încuete, se aduce un lăcătuș și în fața tuturor celor citațĭ se deschide ușa.

### Aspectul cadavrului

Cînd ușa fu deschisă înlăturĭ, un tabloŭ oribil se prezintă. D-na Burghelea, umflată oribil, se vede culcată, în gură cu un nod de cîrpe, capul legat de pat, mînile asemenea legate la spate, piciorul drept ridicat pe speteaza patuluĭ, iar cel stîng atîrnat în jos, avînd legat de el o batistă mototolită, rochiile eraŭ ridicate pînă la sîn, avînd pîntecile și picioarele goale; pe jos numaĭ haine și lenjurĭ rupte, toată casa răscolită da asasinĭ.

D. prim-procuror a ordonat să se aducă pe servitoarea Rarița, spre a i se lua interogatoriul.

### Bănuelile poliției

Poliția crede că asasinatul a fost comis de servitorul care s'a angajat la d-na Burghelea și care încă n'a fost descoperit, în tovărășie cu un individ, care se crede a fi Niculae Pîrvu, acela ce a asasinat acum 14 anĭ pe Elena Lachi din strada Golia și care a fost eliberat acum vr'o cincĭ lunĭ din temniță, unde fusese internat.

### Impresia

Impresia produsă în oraș e penibilă, maĭ ales după atîtea crime rămase nedescoperite în Iașĭ. Se daŭ numeroase versiunĭ, pe carĭ nu le înregistrăm de o cam dată, dar asupra cărora vom reveni.

---

*In numărul nostru de mîine, vom publica un articol al colaboratoruluĭ nostru* Semafor, *privitor la magazinul de consum al C. F. R.*

*Acest articol ne-a sosit prea tîrziŭ, pentru a-l putea da în numărul de azĭ.*

---

### Plîngerĭ din armată

Primim denunțărĭ contra căpitanuluĭ *Bobeanu Alex.* venit de curînd comandant al comp. 10 din reg. 6 infanterie, că ar fi practicînd încă bătaia.

Așa ni se spune că soldatul Ghiță Dinu, fiind că a eșit la inspecție cu un nasture neîncheiat, căpitanul Bobeanu a pus pe sergentul Dobrescu să-ĭ tragă patru palme. Părîndu-i-se prea *slabe* cele patru palme, ordonă să-ĭ se maĭ tragă patru.

Altă dată, 11 soldațĭ, întîrziînd cu cîte-va minute de la apelul nominal, aŭ fost chemațĭ pe rînd în cancelarie, desbrăcațĭ și bătuțĭ cu centironu pînă ce bieții soldațĭ și-aŭ pierdut simțurile. Maĭ ales unul dintrînșiĭ anume Voinea D. Tănase a fost bătut pînă a căzut lat jos.

Cerem d-luĭ ministru de războiŭ să orînduiască o anchetă și sperăm că va descoperi și alte sălbătăciĭ.

---

Statistica comparativă a cărților de visită prezentate și distribuite în Bucureștĭ.

Prezentate în anul 1896, 506759 în anul 1897, 698297; Distribuite în 1896, 667425 în 1897, 908352.

NB. Timbre poștale numaĭ a 3 banĭ vîndute de la 1—12 Ianuarie stil noŭ în anul 1896, 583500 în 1897 1.00_.800.



## CLUBURI SI SOCIETAȚI

**CLUBUL MUNCITORILOR din BUCUREȘTI**

**Membriĭ comitetuluĭ executiv și general de pe culorĭ sînt rugațĭ a se întrunĭ negreșit Vinerĭ 10 Ianuarie la ora 7 seara în localul Clubuluĭ Muncitorilor.**

**E de dorit ca nicĭ unul să nu lipsească de la această ședință importantă.**

*

**La Clubul din Verde** *se va ține Duminecă [illegible] Ianuarie la ora 2 după amiază o mare întrunire, în care se vor discuta chestiĭ importante pentru mișcarea muncitorilor*

*Prieteniĭ din Verde sînt rugațĭ să vie în număr cît maĭ mare.*

## SPECTACOLE

**Sala Băilor Eforieĭ.**—Societatea bulgară de cultură și bine-facere «Bratstvo» va da Vinerĭ 10 Ianuarie, 1897 pentru a V-a aniversare **Mare bal deschis** în folosul sporireĭ fonduluĭ societățeĭ Sala va fi bine iluminată și aranjată. Muzica militară și orchestră națională vor distra pe onor. public cu cele maĭ frumoase ariĭ de dans. Ținuta cuviincioasă este de rigoare. **Inceputul la 9 ore seara.**